
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

VAJÚDÁS
Galata levél 4,12-20

2019. MÁJUS 5.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 131. zsoltár

Imádkozzuk: Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által, énekünkkel dicsőítettünk és magasztaltunk csodálatos dolgaidért, ahogyan kormányzod ezt a világegyetemet, ahogyan gondviselésedben hordozod, ahogyan most is esőt adsz a szomjazó földnek, ahogyan megszabadítod népedet, ahogyan szövetségedet hűséggel megtartod, ahogyan szentegyházadat a világ kezdetétől annak végéig megőrzöd és bennünket is megtartasz abban. De leginkább a zsoltár szavával dicsőítünk, hogy gyermekeid lehetünk. Nálad megnyugodhatunk, Tenálad reménységet, életet és üdvösséget találunk, és mint hűséges édesanya hordozol bennünket és szeretetedtől semmi nem szakít el. Kérünk, hogy mai istentiszteletünkön erősíts bennünket ebben a boldog meggyőződésben, és késztesz hálás életre, hogy minden szavunkkal, egész szent életfolytatásunkkal, buzgó igyekezetünkkel, szereteted törvényét betöltve hirdethessük dicsőségedet, adhassunk Neked hálát minden időben és szolgálhassuk embertársaink javát. Küldd el Szentlelkedet, szívünk nyitva, áldd meg közösségünket. Szent óhajtással várunk. Kérünk, Krisztusért hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus: Féltetek titeket, hogy hiába fáradoztam körülöttetek. Legyetek olyanok, mint én; mert én is olyanná lettem, mint ti. Atyámfiak, kérlek titeket, semmivel sem bántottatok meg engem. Tudjátok pedig, hogy testem erőtlensége miatt hirdettem néktek az evangéliumot először. És megkísértetvén testemben, nem vetettetek meg, sem nem útatlatok meg engem, hanem úgy fogadtatok, mint Istennek angyalát, mint Krisztus Jézust. Hová lett tehát a ti boldogságotok? Mert bizonyágot

teszek nektek, hogy ti, ha lehetséges volt volna, szemeiteket kivájján, nekem adtátok volna. Tehát ellenségetek lettem-e, megmondván nektek az igazat? Nem szépen buzgólkodnak érettetek, sőt minket ki akarnak rekeszteni, hogy mellettük buzgólkodjatok. Szép dolog pedig fáradozni a jóban mindenkor, és nem csupán akkor, ha köztetek vagyok. Gyermekeim! kiket ismét fájdalommal szülök, míglén kiábrázolódik bennetek Krisztus. Szeretnék pedig most köztetek jelen lenni és változtatni a hangomon; mert bizonytalanságban vagyok felőletek. (Galata levél 4,12-20)

Szeretett Gyülekezet, Kedves Testvérek! Megszeppenünk ezektől a szavaktól. Ha korábban megrendültünk Pál kemény mondataitól, elintézhettük azzal, hogy ilyen Pál. Milyen Pál? Pál apostol kemény, Pál apostol pikírt, Pál apostol a smirgli-ember, nem jó vele kezét fogni, mert ledörzsöli a kezünket, Pál apostol tüskés, kérlelhetetlen, mindig odamondja az igazságot. Ha valaki statisztikát készítene Pál apostol megszólításairól, azt találná, hogy maradéktalanul eleget tesz a kötelező protokollnak és tárgyyszerű: atyák, fiak, asszonyok, vének, presbiterek, stb. De azt egy kezünkön meg tudjuk számolni, amikor ilyet mond: gyermekeim. Személyes levélben, Titusnak vagy Timóteusnak mondja, de így, hogy „szülötteim”, így inkább a szeretet lánglelkű apostola, János beszél. Az öreg János apostol mintha az unokáival levelezne, sokszor leírja: fiacskáim, gyermekeim, szülötteim. De Pál!? Aki nagyon szeretett vitázni, de nem szerette, ha vitatkoztak vele?! Pál mindig határozott és markáns. Mégis, most hirtelen fordít egyet a szaván és ezt mondja a 19. versben: „gyermekeim, kiket ismét fájdalommal szülök, míglén kiábrázolódik bennetek a Krisztus, szeretnék közöttetek lenni, változtatni a hangomon, mert bizonytalanságban vagyok felőletek.” Mondhatná valaki, hogy ez csak egy retorikai fordulat. Egyszer hallottam egy híres prédikátort, aki szónoknak nagyobb volt, mint igehirdetőnek, ő gyakorolta a fokozásnak ezt a szabályát. Rezgett a csillár a templomban, ahogy mennydörgő hangon beszélt, aztán hirtelen megállt és suttogni kezdett. Természetesen, mindenki fülelni kezdett, érezve, hogy most jön a lényeg. Igen, Pál apostol is értett a retorikához, de nyilván itt más a szándéka, mert ez itt mégiscsak egy levél, tehát nem közvetlen, frontális megnyilatkozás. Azt mondja: szeretnék közöttetek lenni, de már most is változtatni a hangomon.

Még azt is ide kell venni, hogy amikor egy-egy vitában győzelemre állunk, inkább még egyet srófolunk a dologon, de a győzelmet nem engedjük ki a kezünkől. Gyerekkorunkban, amikor játszottunk és hosszabb, rövidebb drótdarabok kellettek, fogtuk a drótot és hajlítgattuk. Amikor már egészen

forró volt a fém, már égette az ujjunk végét, akkor még egyet rántottunk rajta és akkor kettészakadt. Sokszor vagyunk így vitákban is. Addig hajlítjuk, nyomjuk, rángatjuk a másikat, míg győzelemre nem visszük az ügyet. Itt is egészen forró minden. S erre mit tesz Pál? Hűti a dolgot. Abbahagyja keménykedést. Hogy is van ez? A Galata levelet olvasva láthattuk, hogy az apostolnak vitába kellett bocsátkoznia, mert rémületes híreket kapott a gyülekezet felől, akik közt valamikor ő hirdette az evangéliumot, ő indított őket a Krisztus útján. Most ez a gyülekezet zsákutcába jutott. És egyre beljebb és beljebb mentek a zsákutcába, ahonnan nehéz lesz kijönniük. Tudjuk, hogy zsákutcából visszatolni lejtőnek fölfelé, nos, ez a legnehezebb művészetek közé tartozik. Hát az apostol kiabál velük. Azt mondja nekik: ostoba galaták (Gal 3,1), vagyis bolondok! Ki igézett meg benneteket? (3.1) Sőt: átkozott legyen, aki más evangéliumot hirdet nektek, mint amit én hirdettem, legyen az angyal, mennyből küldött, vagy legyenek én magam! (Gal 1,9) Nagy és súlyos vita van itt, mert a galaták elfordultak a kegyelemtől, amit megismertek Krisztusban, és ha a kegyelemtől elfordulnak, azzal együtt mindent el fognak veszíteni. Pál apostol a Római levélben írja szépen, hogy ha Isten nekünk ajándékozta Krisztust, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent nekünk (Rm 8,32), vagyis, akik Krisztusban megismerték és elfogadták a kegyelmet, azok a kegyelemben megkapták a mindent. Egyszer valaki azt kérte tőlem, hogy fordítsam le ezt a régi szót, hogy kegyelem. Katolikus volt az illető, mondtam neki: Óh, az még régebbi kifejezés, felelte. Nincs valami jó, 21. századi kifejezés? Mit mondjak. S ezt találtam a legjobbnak: a minden. Ez a kegyelem. A kegyelem szinonimája az, hogy minden, mindent Istent ad, és Isten adja a lét teljességét, mert ő önmagát adja, és Isten a minden. Ez a minden az élet, ez a minden a boldogság, ez a minden az életünk értelmes céliránya, ez a minden a feltámadás, ez a minden az Isten színről színre látása. És ez a minden az is, amiről olyan szépen beszél Dávid a zsoltárában: olyan vagyok, mint a szoptató gyermek, akit éppen elválasztottak és most ott alszik édesanyja karjában boldog nyugalomban. Ez a minden.

Ma Anyák napja van. Tudjuk, hogy 20. század elején tartottak először Anyák napját, és nem jól alakul ez a történet, mert ebben is megjelent a vásár. Persze, a karácsonyra meg a húsvétra is rátelepedtek már a vásári sátorok, meg mindenre, ami ünnep és szép, mert a szerencsétlen embernek vásárolnia kell valamit, hogy kifejezze a szeretetét. Sebaj. Kérek mindenkit, aki elfelejtette volna, hogy legalább adjon egy csókot, egy virágszálat, egy telefonhívást az édesanyjának; vagy ha már nem él az édes, akkor

mondjon egy hálás imádságot a mennyei Atyának az életre-szülőért. És van az egyházi hagyományban is anyák napja, ez a húsvétot megelőző harmadik vasárnap, amikor az anyaszentegyházról beszélünk. Kálvin mondja az Institutio-ban, hogy ha Isten mindenknek Atyja, akkor az egyház mindenknek édesanyja. Az anyaszentegyház hordoz minket, s nem mond le rólunk. Pál apostol is mintegy anyai szerepbe lépve beszél. Mert minden édesanya így van, ha rossz hírt hall gyermekéről, máris indul segíteni. S ki más menne? Az édesanya megy, az édesanya szedi össze a gyermekét, az édesanya teszi tisztába, az édesanya rendezi el a dolgait, az édesanya nyúl be a fiókba, veszi ki a pénzt és fizeti ki az adósságot, az édesanya tesz úgy, mintha semmi nem történt volna. Az édesanya képes újra meg újra megszülni a gyermekét.

Egyszer hallottam egy drámai szót, s ebből sokat megértettem. Egyszer egy édesanya keresett meg azzal, hogy a fia börtönbe került, intézzem el a börtönparancsnokkal, hogy mi ketten menjünk el meglátogatni őt. Szeretné, ha én is ott lennék, mert ő már nem tud a fiával beszélni, kell egy közvetítő. Aztán elmondta ennek a szerencsétlen fiúnak a nyomorult életét. És a végén kifakadt és azt mondta: szinte megbántam, hogy ezt a gyereket szültem, és úgy szeretném, ha újra szülhetném. Mert ha fáj is neki a fia sorsa, és röstellte is magát miatta, az édesanyja volt, aki sosem mond le a gyermekéről, hanem inkább újra megszüli.

Pál apostol sem szeretné végleg megbánni, hogy életre szülte a galatákat, akik az ő szülése voltak. És az bizony csodálatos történet volt. Fel is idézi. Emlékeztek, galaták, mondja, betegség okán ott ragadtam közöttetek, és bizonyosságot tettem nektek, és ti az én szavamra fogadtátok el Krisztust, az én szavam nyomán ismertétek meg a kegyelmet, én nyitottam föl nektek a mindent!? Emlékeztek? Ti akkor úgy fogadtatok engem, mint Isten angyalát, mint Jézus Krisztust. És ha megtehetnétek volna, mint a bicskás székely legények, akiknek az édesanyjára nem lehet rosszat mondani, kivájtátok volna a szemeteket és odaadtátok volna érettem! Így szerettek engem! És most azt látom, és emiatt bizonytalanságban vagyok felőletek, hogy bent vagytok a zsákutcában. És lassan pörög ki a kezetek közül a minden. És minden ki fog pörögni a kezetek közül. Miért is? Azért, mert a Galata-gyülekezet tagjaiban felütötte a fejét az örök emberi, amit bűnnek nevezünk, amit Isten-elleni lázadásnak nevezünk, amit nagyon röviden így is le lehet írni: felütötte a fejét az önmegvalósítás ígérete, a gondolat hogy majd én megcsinálom magamat. Van program, van erő, van tehetőség, s legyen a csillagok állása is olyan, és akkor én megcsinálom majd. Ezt

a hamis gondolatot írja le az apostol ezzel a kérdéssel: galaták, szabadok vagytok-e Krisztusban, vagy a törvény foglyai vagytok-e? Mert amikor az ember, úgymond, elkezd megcsinálni magát, akkor nyomban törvényt szab, regulákat állít fel. Aztán a végén, a törvény megtartásának ez az igyekezete lesz az, amivel oda áll Isten elé, viszi a bizonyítványt, abba pedig az beírva: Szabó István, anyja neve: Szabó István. S mit csináltam? Megcsináltam a bajt. Mert nem az van beírva, a keresztyén bizonyítványomban, hogy Szabó István, anyja neve: református egyház a Jézus Krisztus kegyelmében, a mennyei Atya szeretetében és a Szentlélek áldásában. Ha az ember maga kezdi magának kiállítani ezt a bizonyítványt, még ha nem is valami ócskapiaci hamisítvány, mindent el fog veszíteni.

És ahogy egy édesanya kétségbeesik a gyermekéért, így szól most Pál is kétségbeesetten a Galata-gyülekezetért. Hogy is van ez, kedves testvérek? Talán éppen Dávidot kellene most tükörként ide állítani. Dávid igazán szép bizonyítványt tudna bemutatni. Dávid sikerember volt, ugye? A kicsi pásztorfiúból Góliát-verő hős lett. Aztán a Saul által üldözött udvari hárfásból Sámuel közreműködésével először Izrael titkos királya, majd soha nem látott, dicsőséges uralkodó lett. Dávid tehát megcsinálta, Dávidnak összejött, Dávid sikeres volt, még költőnek is, Nobel díjat is kaphatna, hármat is (irodalom, közgazdaság, béke). És mit ír Dávid ebben a felolvasott zsoltárban? Mint az elválasztott gyermek az édesanyjánál, olyan bennem az én lelkem! A nagy Dávid mondja ezt. Hát kik azok a nagy galaták - kérdezi Pál apostol -, kik azok a nagy törvénytudorok, kik azok a nagy igazságmegtartók, akik ezt a régi, szép zsoltáros vallomást, és mivel minden zsoltár prófécia, inkább így mondom: ezt a régi szép prófécia, amely Krisztusban teljesedett, ki azok, akik ezt bármivel vagy bárhogy felül tudnánk múlni?! Szeretnék közöttetek lenni, szeretnék változtatni a hangomon – mondja Pál apostol. Ti, galaták, úgy tűnik, most haragszotok rám. S miért? Mert megmondtam nektek az igazságot? Vagy a közéték belopózkodott ellenség uszított össze bennünket? Hát akkor hadd legyek ott közöttetek, ahogy az édesanya is oda áll a gyereke mellé, hátha megszelídül a fia, hátha talán lehajtja a fejét, mert az édesanya jelenlétében a gyermek mégiscsak gyermek.

Nos, ezért mondja az apostol ezt a különös kifejezést: gyermekeim, kiket ismét fájdalommal szülök, míglen kiábrázolódik bennetek a Krisztus. Újra kell szülnie a galatákat. Csakhogy szépen olvassuk itt a Károli fordításban így: „fájdalommal szülök” - mert az eredeti szó a szülésnek a legnehezebb részét, a vajúdat jelöli - s nem általában a szülést. Jézus is beszél erről,

amikor a tanítványok gyötrelmeiről beszél, és az mondja: Az asszony mikor szül, szomorúságban van, mert eljött az ő órája: de mikor megszüli az ő gyermekét, nem emlékezik többé a kínra az öröm miatt, hogy ember született e világra. Ti is azért most ugyan szomorúságban vagytok, de ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a ti szívetek, és senki el nem veszi tőletek a ti örömeteket. (Jn 16,21-22). A végidők fájalmát pedig egyenesen a vajúdáshoz hasonlítja (Mk 13,8), Pál pedig a Thesszalónika levélben ezt egyenesen elkerülhetetlen kinnak nevezi (1Thessz 5,3). Erről a rettenetes vajúdról beszél az apostol. Hogy ő ezt honnan tudta, ehhez a Szentlélektől adott érzék kell, mert mi, férfiak nem ismerjük ezt a kint. Van ugyan már papás szülés is, és ebben valami kevés fájdalmat át lehet venni az édesanyától, de az inkább a pszichés fájdalomnak az átvétele, a fizikai gyötrelmem átadhatatlan. Honnét tudta ezt az apostol, és mit akart ezzel kifejezni? Talán onnét tudta, hogy az első szülés könnyű volt? Mert a legtöbb szülés roppant fájdalommal, vajúdással jár, már-már agónia ez. Én nagyon könnyen születtem – mondta édesanyám –, még a cipőt sem tudták róla levenni, már kinn is voltam. Igen, lehet, hogy az apostol arra utal, hogy amikor először volt a galatáknál, akkor az így ment, ahogy Szabó István született. Még a cipő se jött le rólam, megvoltatok. Én voltam Isten angyala, én voltam nektek Jézus Krisztus, azonnal rajongó szerelembe estünk egymással, azonnal elkezdett rajtatok kiábrázolódnia a Krisztus, azonnal rátettétek az életeteket a kegyelemre, valami titkos érzékkel, a Szentlélek erejében megértettétek és magatokhoz öleltétek a kegyelmet, az Istenben kapott szabadságot és Jézus Krisztust és benne mindent. Most pedig kezdődik az agónia. Kezdődik a vajúdas és a gyötrelmem - különös újrászülés ez, kedves testvérek - , mindaddig, amíg ki nem ábrázolódnak bennetek a Krisztus, amíg a Krisztus alakját magatokra nem öltitek. Másutt is beszél erről az apostol, más szavakkal, de a lényeg ugyanaz. A második korinthusi levélben mondja: Az Úr pedig a Lélek; és ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság. Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől. (2Kor 3-17-18). Ha fedetlen arccal szemléljük a Krisztus dicsőségét, akkor mi, akiket semmi, sem teljesítménykényszer, sem öngazolás kényszer, sem életünk megcsinálásának a kényszere nem választ el Istentől, elváltozunk. Hozzáformálódunk Jézus Krisztus képére, elváltozunk dicsőségről dicsőségre az Úr ábrázata szerint. Ez az egész keresztényen élettörténet. A Korinthusi levélben azt mondja az apostol, hogy ez egy dicsőséges szolgálat, de most megmutatja ennek egy másik oldalát

is. Ez a dicsőséges történet vajúdás. Vagy fordítva: ez a vajúdás a dicsőség fölfénylésének története.

Ma főhajtással és csókkal köszöntjük az édesanyákat, akik megvajúdtak velünk. Megszültek bennünket, és életfogytukig vagy életfogytunkig édesanyáink. De ma szólunk az anyaszentegyházról is, mert az anyaszentegyház az a páratlan, Istentől rendelt közösség, amelyben a Krisztusra formálódásunk, az igaz életre való születésünk végbemegy. Az apostol számos jelét is felsorolja ennek, én most csak kettőt említek, ezek is jól mutatják, hogy zsákutcába megyünk-e vagy a Krisztus útján járunk-e. Az egyik a levél elején áll, csodálatos szó: szabadság! Aztán nemsokára olvassuk majd Sára és Hágár allegóriáját, a szabad asszony gyermekéről és a szolganő gyermekéről. Azt mondja Pál: elvesztitek a szabadságotokat, ha elengeditek Krisztust. Ezt talán ma úgy tudjuk a legjobban megérteni, hogy a mi korunk mindenféle törvényére gondolunk. Mi hol a magyar országgyűlésre haragszunk, hol Brüsszelre, hol az Amerikára, valakire biztosan. Az oka abban van, hogy az életünk mindig konkrét, személyes és lokális. Itt ebben vagyunk ebben a gyülekezeti teremben, majd haza megyünk, az egyházunkban és a családjunkban élünk. Minden törvénynek ehhez kellene igazodnia. E helyett azonban a modern ember - és az első modern ember Ádám volt a paradicsomban, és azóta mindig modern az ember -, szóval, mit tesz a modern ember? Elvonatkoztat, absztrakt törvényeket hoz, és ami személyes, családi, lokális, az nem számít. Az elvonatkoztatás számít, és ahhoz kell hozzá igazítani az életünket. Régi kifejezéssel Procrustes ágyának hívják ezt, ha hosszabb vagy, levágják a lábadat, ha rövidebb vagy, megnyújtanak. Neked, aki sajátos, egyedi, személyes és csodálatos Isten-teremtmény vagy, neked, aki Isten képmásának hordozója vagy, neked kell valami ember gyártotta attribútumhoz hozzá igazodnod -, és már nem vagy szabad. Erről beszél Pál, amikor a törvénynek és az evangéliumnak az ellentétéről beszél. Azt mondja, hogy a törvényben rab vagy, mert vagy levágják a lábadat, vagy kinyújtóztatnak, de mindenképpen hozzá igazítanak ahhoz, ami nem is te magad vagy. Csak Krisztusban vagy szabad boldog, belső formálódásra.

A másik jelzés pedig itt van a szemünk előtt. Mi mindent Jézus Krisztusban kapunk meg, és Jézus Krisztus a garanciája annak, hogy a kegyelem Istene mindent belefoglal áldásába. Ennek pedig ez a kenyér, amiből veszünk egy darabot, és ez a kehely, amiből megisszuk a bort, a képe, a bizonyítéka és a jele. Mindig. Lám, Pál apostol is beszél arról, hogy szeretne változtatni a hangján. Nem akar tüzes, heves lenni. Inkább édesanya len-

ne. Hát, ilyenek a prédikátorok, hacsak nem dogmatikusok. Változhatatlan kifejező érvénnyel, s mindig ugyanazt mondva, az úrvacsora kenyere és bora beszél. Ennek Jézus Krisztus a szerzője. És amikor úrvacsorával élünk, abban erősödünk meg, hogy ez a kegyelem – ez a minden - ez biztos, ez nem délibáb. Mert nem árnyék az édesanyánk, nem futó gondolat az édesanyánk, hanem élő valóság, aki életre szült. Az egyház pedig új életre szült és szül és formál, hogy Krisztushoz legyünk hasonlóak. Így hívlak az Úr asztalához, amit maga a Szentlélek Isten terít meg nekünk, és ő maga győz meg arról, hogy akiknek Isten az atyja, azoknak az egyház az édesanyja, hogy megszüljön és újra meg újra szüdjön, mígnem kiábrázolódik bennünk teljesen és egészen a Krisztus. Neki legyen ezért dicsőség most és minden időben. Ámen